Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba şi literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

Model

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

I. TÉTEL (30 pont)

1. a cím és szöveg viszonyának bemutatása a vers összefüggésében
A válasz tartalmi követelményei: a cím szimbolikus jelentésű: a „*mag*” a lírai én értékeit, hitét jelenti, a „*hó alatt*” pedig az elrejtettség, a nyugalmi állapot, a várakozás idejét; a cím az átmeneti elnémulás, de egyben a későbbi újjászületés lehetőségét is jelzi; a cím előrevetíti a vers alapmetaforáját; a szövegegész visszaigazolja a címet, kapcsolódik a cím keltette előfeltevésekhez.
Pontozás: érvényes, példákkal alátámasztott, kifejtett válasz 2 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzóválasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/**2 pont**

2. implicit információk felismerése, visszakeresése a versben, a vershelyzet és versbeszéd bemutatása
A válasz tartalmi követelményei: a vershelyzet elvont, belső jellegű: a lírai én nem konkrét szituációban jelenik meg, hanem egy szimbolikus, lelki állapotban, ahol önmagába húzódva várja a megújulás lehetőségét: *mag, hó, tél, tavasz*. A költemény versbeszéde személyes, szubjektív, a lírai én saját magához fordul; önmegszólító, reflexív lírai beszéd, egyes szám első személyű megszólalás jellemző, a beszélő önmagára reflektál: „*Gyötrött és tépett magamat / Régi hiteiben fürösztve*”, illetve „*Szedegetem össze / S elteszem*…”, az önmagára irányuló cselekvés kifejezője; önbiztató jellegű megszólalás, a várakozásra és kitartásra ösztönzés megjelenése: „*Hős emberségem, várakozz*”, az önmegszólítás egyik példája.
Pontozás: a vershelyzet és a versbeszéd jellemzőjének helyes meghatározása, jellemzőként 1−1 pont, részben érvényes válasz 1 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/1 pont/**2 pont**

3. a modern dal jellemzőinek megállapítása, igazolása szövegpéldák segítségével
Pontozás: érvényes, példákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 pont/**4 pont**

4. a megadott költői kép értelmezése a szövegösszefüggés alapján
Pontozás: érvényes, példákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 pont/**4 pont**

5. két költői kép azonosítása, értelmezése
Pontozás : minden azonosított példa 1 pont ér. A kiemelt költői képek megnevezése, példánként 1 pont. A költői képek érvényes, kifejtett értelmezése példánként 1 pont. Helytelen vagy hiányzó válasz esetén 0 pont.
2x1 pont (azonosítás) + 2x1 pont (megnevezés) + 2x1 pont (értelmezés) = **6 pont**

6. a vers témájának meghatározása megadott összefüggésben
Pontozás: érvényes, példákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 pont/**4 pont**

7. a vers hangulatának meghatározása a szövegből vett információk alapján

Pontozás: érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes válasz 2 pont, helytelen vagy hiányzó válasz 0 pont. Bármely, a szöveg alapján megfogalmazott helyes válasz elfogadható. 0 pont/2 pont/**4 pont**

a válaszok megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább 5 kérdésre válaszolt)

• helyes fogalom- és nyelvhasználat:

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont, egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont, helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont

• helyesírás:

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont, egy durva hiba / három súlyos hiba / öt egyéb hiba 1 pont, legalább három durva hiba / öt súlyos hiba / tíz egyéb hiba 0 pont (Helyesírási típushibák I. III. tétel)

0 pont/(1 pont/2 pont) + (1 pont/2 pont) = **4 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

1. a szöveg globális jelentésének megértése, a szöveg témájának megfogalmazása

Pontozás: a téma helyes megfogalmazása 1 pont, a megadott terjedelemhez való igazodás/szövegtömörítés 1 pont. 0 pont/1 pont + 1 pont = **2 pont**

2. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése

Pontozás: minden érvényes információ 1 pontot ér. Hiányzó vagy hibás válasz 0 pont. Bármely, a szövegből kiírt érvényes információ elfogadható. 0 pont/3 x 1 pont = **3 pont**

3. konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése

Helyes válasz: 1) – D.; 2) – A.; 3) – C.; 4) – D.; 5) – B.

Pontozás: minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Hiányzó vagy hibás válasz 0 pont. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/5 x 1 pont = **5 pont**

4. nyelvi elemek értelmezése

Pontozás: minden szó/kifejezés a szövegben érvényes jelentését körülíró, annak megfelelő szinonimát megadó értelmezése 1 pontot ér. Bármely helyes válasz elfogadható.

0 pont/4 x 1 pont = **4 pont**

5. ok-okozati összefüggések felismerése a szövegben

Pontozás: bármely, a megadott kijelentést alátámasztó érv kiírása 1 pontot ér. Helytelen válasz (olyan információ, amely nem áll ok-okozati viszonyban a felhívásban szereplő információval, vagy olyan érv, ami bár ok-okozati viszonyban van a felhívásban szereplő információval, de nem jelenik meg a szövegben) 0 pont 0 pont/3 x 1 pont = **3 pont**

6. szövegrészletek értelmezése

Helyes válasz: C.

Pontozás: a helyesen azonosított válasz 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/**2 pont**

7. következtetés azonosítása

Helyes válasz: B.

Pontozás: a helyes válasz azonosítása 2 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/**2 pont**

8. A szöveg céljának megnevezése

Helyes válaszok: A. – H; B. – I; C. – H; D. – H

Pontozás: minden helyes válasz 1 pontot ér. A javítókulcstól eltérő válasz nem fogadható el.

0 pont/4 x 1 pont = **4 pont**

9. a stílusréteg megnevezése, indoklás

Helyes válasz: tudományos ismeretterjesztő stílus (más elfogadható válasz: publicisztikai stílus);

Az indoklás tartalmi követelményei: tudományos kutatásokra, tényekre való hivatkozás, objektivitás; szabatos, választékos stílus, szakszavak használata (publicisztikai stílus: közérthető, színes, egyéni, figyelemfelkeltő megfogalmazásmód, nyelvezete választékos, igényes)

Pontozás: a stílusréteg helyes megnevezése 1 pontot ér, a helytelenül megnevezett stílusréteg 0 pont, az indoklásban megnevezett jellemzők 1–1 pontot érnek (a helytelenül megnevezett stílusréteg indoklásában helyesen megnevezett jellemzők 0 pontot érnek); az érvényes példák 1–1 pontot, a helytelenül választott példák 0 pontot érnek. 0 pont/1 + (2 x1 pont + 2x1 pont) = **5 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

1. a választott alkotás műfaji sajátosságainak meghatározása

Pontozás: helyes műfajmegjelölés, a megfelelő műfaji jegyek leírása, ezek azonosítása a választott műalkotásban 2 pont; helytelen műfajmegjelölés, a megjelölt műfaj jegyeinek felsorolása 1 pont; helyes műfajmegjelölés, hiányos indoklás 1 pont, helytelen műfajmegjelölés, helytelen indoklás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

2. tragikus sorsú hős által képviselt értékek, értékrend a választott műben

Pontozás: a tragikus sorsú hős értékeinek (anyagi értékek, morális értékek stb.) és értékrendjének (értékkonfliktus, értékek egyezése, megerősítése, átadása stb.), törekvéseinek meghatározása, kifejtése, érvényes és kifejtett válasz a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; az értékrend megemlítése, érvényes, de felszínes ábrázolása konkrét utalások nélkül 2 pont; az értékrend részben téves meghatározása, részletes kifejtése, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; helytelen megjelölés, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

3. a tragikus sorsú hős jellemábrázolása

Pontozás: érvényes és kifejtett jellemábrázolás, az ábrázolás több dimenziójának figyelembe vétele (elbeszélő általi jellemzés, más szereplők általi jellemzés, cselekvés, beszéd, környezet), érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

4. a tragikus sorsú hős kapcsolatai a választott műben (pl. szerető/gondoskodó, rokoni/közéleti, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi)

Pontozás: érvényes és kifejtett ábrázolás, a viszonyrendszer részletes kifejtése, a konfliktusok/kapcsolatok mozgatórugóinak felfedése a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés, a műből hozott konkrét utalásokkal, de részben helytelen következtetésekkel/hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

5. a tragikus sorsú hős jellemfejlődése/sorsa

Pontozás: a választott hős fejlődésének/változásának bemutatása, érvényes és részletes kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal 4 pont; érvényes, de felszínes kifejtés, hiányos utalások 2 pont; részben érvénytelen, de részletgazdag kifejtés a műből hozott konkrét utalásokkal, részben helytelen következtetésekkel/ hiányos műismerettel 2 pont; érvénytelen, felszínes ábrázolás/a szempont figyelmen kívül hagyása 0 pont 0 pont/2 pont/**4 pont**

a témának megfelelő szövegválasztás

Pontozás: a szerző helyes megnevezése 1 pontot, a cím helyes formája 1 pontot, a téma szempontjából releváns mű választása 2 pontot ér. 1 pont + 1 pont + 2 pont = **4 pont**

az értekezés megfogalmazási módja (csak akkor pontozható, ha a vizsgázó legalább egy oldalnyi terjedelmű szöveget írt ehhez a tételhez)

- logikus gondolatmenet, szövegkohézió

Pontozás: tökéletesen összefüggő szöveg, hibátlan gondolatmenet 2 pont; helyenként töredezett gondolatmenet 1 pont; összefüggéstelen szöveg/a vizsgázó nem összefüggő szöveget ír, hanem pontszerűen jelöli a szempontokat, és azokat fejti ki egyenként 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

- helyes fogalom- és nyelvhasználat

Pontozás: szabatos fogalmazás, gördülékeny stílus, a fogalmak szakszerű használata 2 pont; egy-két hiba a fogalomhasználatban 1 pont; helytelen fogalom- és nyelvhasználat 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

- helyesírás

Pontozás: kifogástalan helyesírás 2 pont; egy durva hiba/három súlyos hiba/öt egyéb hiba 1 pont; legalább három durva hiba/öt súlyos hiba/tíz egyéb hiba 0 pont 0 pont/1 pont/**2 pont**

- az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása

Pontozás: értekező szöveg alkotása, a három fő rész betartása: bevezetés, kifejtés, lezárás, a címnek megfelelő tétel megfogalmazása, a megadott szempontok figyelembe vétele a kifejtésben,

érvényes következtetések megfogalmazása 2 pont; az értekezés nem teljes (pl. bevezető vagy lezáró rész hiánya) 1 pont; az értekezés tartalmi és formai jegyeinek figyelmen kívül hagyása 0 pont
0 pont/1 pont/**2 pont**

Helyesírási típushibák:

Durva hiba: a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis- és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly – j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly – j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba: közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba: nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest – bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölés; egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése.

Minden ismétlődő hiba csak egy hibának számít.